УДК 81-116.3 : 811.581.11+367.7
DOI https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.43.2.39

Любимова Ю. С.,
кандидат філологічних наук,
завідувач кафедри китайської філології
Київського національного лінгвістичного університету

ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ КАТЕГОРІЇ ОПТАТИВНОСТІ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Анотація. Статтю присвячено опису засобів реалізації категорії оптативності в сучасній китайській мові. З метою ґрунтовного аналізу категорії модальності в китайській мові об'єктом дослідження було обрано категорію оптативності й схарактеризовано такі поняття, як оптативність і дезидеративність, Виявилося, що для розрізнення понять оптативності й дезидеративності варто розмежовувати мовця і діяча. Таким чином, оптативність реалізує бажання мовця, що не збігається із суб'єктом дії, а дезидеративність реалізує бажання діяча. Було визначено, що дезидеративність виступає ситуацією реального плану, в той час як оптативність як ірреальна ситуація є складовою частиною категорії модальності і потребує ґрунтовного вивчення. Завдяки залученню функціонального аналізу було виявлено різнорівневі засоби реалізації семантики бажання в сучасній китайській мові, а також уточнено сутність поняття оптативності, проаналізовано поняття синтаксичного бажального способу й виявлено особливості його вираження в китайській мові. Було визначено, що для реалізації цієї семантики в сучасній китайській мові центральним засобом поля оптативності слугують модальні дієслова зі значенням бажання, крім того, семантика оптативності може реалізуватися в реченні за допомогою спеціальних синтаксичних конструкцій, вербалізованих комплементів можливості, за певних контекстуальних умов – за допомогою спонукальних дієслів і модальних дієслів зі значенням необхідності. Було висвітлено семантичні й функціональні особливості дієслів зі значенням бажання, специфіку їх вживання в мовленні. Крім того, було схарактеризовано особливості вживання модальних дієслів необхідності, а також спонукальних дієслів як показників оптативності в сучасній китайській мові. На додаток, було висвітлено специфіку комунікативної ситуації й контекстуальних умов як важливих складників формування модальної рамки у висловленні в сучасній китайській мові.

Ключові слова: китайська мова, категорія модальності, оптативність, функціональний аналіз.

Постановка проблеми. Сучасні лінгвістичні розвідки направлені на вивчення зв'язку таких високоорганізованих систем, як мова й мислення. Тому актуальним є дослідження категорії модальності та її складників за допомогою функціонального аналізу. На особливу увагу заслуговує семантика бажання (бажаності), яку покладено в основу категорії оптативності як складника категорії модальності. Проблематику дослідження становить зафіксований у мовленні спосіб передачі цього значення за допомогою різнорівневих мовних засобів у різних мовах світу. З-поміж інших мов реалізація цієї семантики в сучасній китайській мові викликає особливий інтерес, адже за браком морфологічних засобів (напр., спосіб дієслова) зазначена семантика тією чи тією мірою може реалізуватися в китайській мові за допомогою низки граматикалізованих і лексичних засобів, отже, ця проблематика потребує ґрунтовного аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Є різні погляди щодо семантики бажання, і загалом немає єдиної думки, чи варто включати значення бажання до категорії модальності, адже вона певним чином наближується до значень можливості, необхідності, імперативності. Семантика оптативності має багато спільного із семантикою імперативності [1, с. 128], адже обидва різновиди модальності містять семантику волевиявлення, проте, на відміну від імперативного висловлення, оптативне не має семантичного компонента каузації, крім того, суб'єктом оптативного волевиявлення може бути як істота, так і неістота. На думку О.І. Бєляєвої, імперативна й оптативна ситуації різняться за ступенем вираження наміру мовця змінити екстралінгвістичну реальність, а також адресованістю/неадресованістю волевиявлення [2, с. 74].

У китайських лінгвістичних розвідках є чимало досліджень дієслів на позначення семантики бажання, проте дослідження цієї семантичної категорії загалом має доволі фрагментарний характер. Так, натрапляємо на аналіз дієслів на позначення бажання в працях Люй Шусяна [3], Чжао Юаньженя [4], Лю Юехуа [5], Сін ФуІ [6] тощо. Зазначені автори класифікують дієслова 要 yào «хотіти; вимагати» 想 xiǎng «хотіти; думати», 愿意 yuànyì «бажати», 肯 «хотіти; погоджуватися щось робити» тощо як такі, що реалізують семантику бажання. В основному зазначені дослідження присвячені проблематиці функціонування цих дієслів, їхнім семантичним особливостям і специфіці використання у мовленні.

Ми вважаємо, що бажання є складовою частиною категорії модальності, а отже, потребує ретельного вивчення. Семантика бажання є комплексною, на користь цього свідчить численна кількість досліджень, присвячених проблематиці трактування цієї категорії, а також розрізненню понять дезидеративності й оптативності. Зазвичай ці поняття пов'язують із категорією способу дієслова, проте, ми керуємося тим, що зазначені поняття можуть бути пов'язані не лише з формальними категоріями, а й семантичними.

О.В. Ханіна, розглядаючи когнітивно-функціональні особливості семантики бажання, говорить про те, що на особливу увагу заслуговує саме бажання, націлене на ситуацію, а не на об'єкт, адже в більшості мов світу засоби реалізації бажання, націленого на об'єкт, не характеризуються жодними спеціалізованими засобами [7, с. 122].

Є. Курілович у модальності бажаності виділяє два різновиди семантики − оптативність і дезидеративність, стверджуючи,

що для розрізнення оптативності і дезидеративності варто розмежовувати мовця і діяча. Таким чином, оптативність реалізує бажання мовця, що не збігається із суб'єктом дії, а дезидеративність реалізує бажання діяча [8, с. 16].

За твердженням О.В. Ханіної, дезидеративна ситуація поділяється на ситуацію бажання і бажану ситуацію, таким чином, дезидеративність опиняється на межі між модальною (нереальною) бажаністю і реальним бажанням, що базуються на почуттях й емоціях [7, с. 122–154]. Згідно з дослідженнями І. Адамсона, дезидеративність може реалізуватися лише за допомогою займенника першої особи однини як єдиного способу такого вираження, а якщо ситуація передається від другої чи третьої осіб, це не обов'язково означає, що реалізується семантика бажання, адже це може бути й вказівкою на певне судження з боку мовця, що в результаті позбавляє висловлення модального смислу [9, с. 73—74]. Нам здається, що аналізувати дезидеративність у контексті розгляду модальності бажаності є зайвим [10, с. 171], адже в ситуаціях типу – *Я хочу піти в кіно* – немає модальної оцінки, і її швидше можна розглядати як ситуацію реального плану «*я хочу, і в мене є можливість*». Оптативна ситуація, своєю чергою, вказує на те, що аж ніяк не залежить від волі мовця, і можливість того, чи це відбудеться, також перебуває під сумнівом.

Мета статті − вивчити й схарактеризувати основні засоби реалізації оптативності в сучасній китайській мові.

Виклад основного матеріалу. Ми дотримуємося того принципу, що в оптативній ситуації реалізується модальність, пов'язана з мовцем, і це значення утворює комунікативну рамку, адже оптатив – це комунікативно-прагматична категорія, яка має перформативну природу, оскільки значущість власне бажання йде від першої особи й пов'язана з моментом мовлення [10, с. 172]. З огляду на те, що предикат оптативних висловлень містить лише ознаку бажаності і може бути як адресованим, так і неадресованим [10, с. 172], модальність оптативності визначається нами як акт волевиявлення, в якому реалізується бажання мовця зі вказівкою на виконання дії, про яку йдеться у висловленні, і ця дія має ознаку неадресованості [11; 12, с. 59−65]. У китайській мові бракує морфологічних засобів для реалізації оптативності, отже, ми можемо говорити про те, що О.О. Шахматов називає синтаксичним бажальним способом, – усі мовні засоби, що є в реченні і за допомогою яких мовець може виразити своє бажання встановити зв'язок між певною дією-станом та суб'єктом, яким може виступати як сам мовець, так і будь-яка інша особа чи предмет [13, с. 484]. На користь такої думки свідчить дослідження Н.Ю. Шведової, яка виділяє розгалужену систему поодиноких значень синтаксичного бажального способу, розуміючи бажаність як інваріант, який можна знайти в багатьох окремих значеннях [14, с. 118−122].

Ми застосовуємо функціональний підхід до аналізу категорії оптативності як явища взаємодії системних елементів під час їхнього функціонування в мові з максимально граматикалізованим ядром і лексико-граматичною периферією [1, с. 45]. Отже, в основі функції має перебувати максимально граматикалізований засіб, наприклад, спосіб дієслова. Проте, з огляду на те, що в китайській мові бракує морфологічних засобів для реалізації цієї семантики, центральним засобом поля оптативності визначаємо модальні дієслова зі значенням бажання (愿动词). Крім того, семантика оптативності може реалізуватися в реченні за допомогою спеціальних синтаксичних конструкцій, вербалізованих комплементів можливості (词汇性的可能补语), за певних контекстуальних умов – за допомогою спонукальних дієслів і модальних дієслів зі значенням необхідності.

До модальних дієслів зі значенням бажання належать 想 xiǎng «хотіти, бажати» (想要 xiǎngyào; 要想yàoxiǎng), 要 yào «хотіти; треба»; 希 xī (希望 xīwàng) «хотіти, сподіватися»; 愿 yuàn «бажати, мріяти, сподіватися» (愿意 yuànyì / 颇愿 pōyuàn / 愿欲 yuànyù / 志愿zhìyuàn / 心愿 xīnyuàn); 惟愿 wéiyuàn / 但愿 dànyuàn «хотілося б…; лише б…; тільки би…; якби ж тільки..»; 宁可 nìngkě / 宁肯 nìngkěn / 宁愿 nìngyuàn / 情愿 qíngyuàn «хотіти, надавати перевагу» тощо.

Дієслово 要 yào виражає значення «активної» необхідності, пов'язаної із бажанням мовця, несе в собі підкреслено категоричне волевиявлення, тоді як想 xiǎng позбавлений цього значення і є стилістично нейтральним, хоча іноді натрапляємо на нього в таких дієсловах, як 渴想 kěxiǎng «надто сильно хотіти, бажати»). Порівняємо: 1. 我要自己办好这件事。wǒ yào zìjǐ bànhǎo zhè jiàn shì – *Я хочу (я маю) сам владнати цю справу*; 2. 我想自己办好这件事。wǒ xiǎng zìjǐ bànhao zhè jiàn shì – *Я хочу (мені хотілося б) сам владнати цю справу*.

Модальне дієслово 希 xī (希望 xīwàng) «хотіти, сподіватися» виражає семантику бажання з елементом сподівання – мовець не впевнений, чи точно відбудеться певна ситуація, але він дуже цього хоче. Його емоційно забарвленими аналогами можемо визначити такі модальні дієслова, як 企望 qǐwàng / 渴望 kěwàng / 指望 zhǐwàng / 冀望 jìwàng «сподіватися, палко бажати, мріяти, плекати надію». Наприклад, 我希望一切都在我到达巴黎之前决定下来。 wǒ xīwàng yíqiè dōu zài wǒ dàodá bālí zhīqián juédìng xiàlái. – *Мені б хотілося, щоб все було вирішено ще до мого приїзду до Парижу.* Аналогічне значення реалізується за допомогою модального дієслова 愿 yuàn «бажати», «мріяти», «сподіватися» та таких варіантів, як愿意 yuànyì / 颇愿 pōyuàn / 愿欲 yuànyù / 志愿zhìyuàn / 心愿 xīnyuàn – «дуже сильно хотіти, пристрасно бажати, палко хотіти».

Окрему групу становлять модальні дієслова 惟愿 wéiyuàn / 但愿 dànyuàn – «хотілося б…; лише б…; тільки би…; якби ж тільки..», які вказують на бажання, яке доволі складно здійснити, і на мрію мовця щодо його здійснення. Наприклад, 啊，但愿一个人能够像鸟一样飞翔！ a, dànyuàn yí gè rén nénggòu xiàng niǎo yíyàng fēixiáng! – *Ах, якби ж тільки людина могла літати, як птах!*

Модальні дієслова 宁可 nìngkě / 宁肯 nìngkěn / 宁愿 nìngyuàn / 情愿 qíngyuàn «хотіти, надавати перевагу» також реалізують семантику оптативності і доволі часто функціонують у складі синтаксичних конструкцій 宁 可……也不 nìngkě……yě bù / 宁愿……也不 nìngyuàn……yě bù / 宁肯……也不nìngkěn……yě bù / 情愿……也不 qíngyuàn……yě bù – «я вже краще.., ніж...». Вживання таких конструкцій вказує на те, що перед мовцем стоїть певний вибір, який йому треба здійснити, і, швидше за все, вибір буде не на користь мовця, отже, таке бажання зазвичай не ідеальне й продиктоване оцінкою ситуації і певним вибором. Наприклад, 可我觉得我宁肯……去睡觉。 kě wǒ juédé wǒ nìngkěn……qù shuìjiào. *Проте, мені здається, я б... краще пішов спати.*

На особливу увагу заслуговує модальне дієслово 肯 kěn «хотіти, бажати, збиратися, погоджуватися щось зробити», яке реалізує значення «пасивного» бажання, яке виникає через певну потребу чи необхідність: 我要求您真正发发慈悲，如果

您肯 ……wǒ yāoqiú nín zhēnzhèng fāfā cíbēi, rúguǒ nín kěn…… *Я прошу Вас дійсно проявити милосердя, якщо Ви захочете (погодитеся)….*

До модальних дієслів зі значенням бажання також зараховуємо 欲yù «хотіти, бажати» (欲要 yùyào / 思欲 sīyù / 意欲 yìyù), дієслова 冀 jì / 懋 yìn – «хотілося б, краще б», які обмежуються сферою використання, виражають бажання, яке важко або взагалі неможливо здійснити.

Умовні синтаксичні конструкції зі сполучниками 假如 jiǎrú / 若 ruò / 假若 jiǎruò / 假设 jiǎshè / 假饶 jiǎráo / 如果 rúguǒ / 果 guǒ / 要是 yàoshì – «якби ж то…, якби…, якщо…» можуть реалізовувати значення оптативності. Зауважимо, що ситуація оптативності зазвичай не потребує умов, а також обмеженої цими умовами іншої ситуації, а ці сполучники, передусім, виконують функцію умовності. Ми розрізняємо такі поняття, як реальна дія за умовою та ірреальна дія за бажанням, тому складність полягає в тому, що за браком спеціального способу на позначення бажання іноді досить легко сплутати, коли зазначені вище сполучники реалізують модальність бажаності. На нашу думку, така семантика вирізняється за умови додавання наприкінці речення виразів типу 该多好 gāi duō hǎo / 也好 yě hǎo / 多好啊 duō hǎo a / 就行 jiù xíng / 就好 jiù hǎo – «було б гарно, було б добре», які підсилюють семантику ірреальної дії, пов'язаної з бажанням, висловленим мовцем. Наприклад, 1. 要是明天可以不来上课多好！Yàoshi míngtiān kěyǐ bù lái shàngkè duō hǎo! – *Якби ж завтра можна було б не приходити на навчання!*; 2. 假如你知道我有多想念你，那该多好。jiǎrúnǐ zhīdào wǒ yǒu duō xiǎngniàn nǐ, nà gāi duō hǎo – *Якби ти знала, як часто я думаю про тебе.*

Вище було згадано про дієслова з вербалізованим комплементом можливості (词汇性的可能补语), які, на відміну від більшості складних дієслів, що переходять у форму потенційного способу за допомогою інфіксації, в основному існують лише у формі потенційного способу [15, с. 37]. Зокрема, є ті, що існують виключно в заперечній формі: 恨不得 hènbudé – «так і хотілося б, шкода, що неможливо», 巴不得 bābudé / 巴不能 bābunéng / 得不得 débudé / 巴不的 bābudé – «мріяти (хотіти)», «чекати не дочекатися», «не терпиться». 巴不得 bābudé зазвичай вказує, що мовець дуже сильно хоче, щоб певна ситуація здійснилася, в той час як 恨不得 hènbudé вказує на бажання мовця, яке частіше за все є гіперболізованим, і, швидше за все, просто не може бути здійсненим. Наведемо приклади: 1. 我也巴不得一切都顺顺当当。wǒ yě bābudé yíqiè dōu shùn shùn dang dāng. – *Мені б теж хотілося, щоб все пройшло гладко*; 2. 我恨不得一天之中把什么都做完，但连最小的工作困难得不得了。wǒ hènbudé yī tiān zhī zhōng bǎ shénme dōu zuòwán, dàn lián zuì xiǎo de gōngzuò kùnnán de bù dé liǎo. – *Як би мені хотілося все доробити за один день, але ж навіть найменша дрібна робота занадто складна.*

Значення побажання також можна зарахувати до похідних від значення бажання, але семантика цих похідних складніша [10, с. 181]: сюди можна зарахувати не лише побажання, а також і прокльони.

Семантика **побажання** в китайській мові представлена такими лексичними засобами, як 祝 zhù / 祝愿 zhùyuàn / 愿 yuàn «бажати», за допомогою яких формується конструкція «я бажаю комусь щось». У такій конструкції згадування адресата може і не бути, що легко можна відновити, при цьому смисл речення не змінюється. Рідше для реалізації цього значення вживаються такі дієслова, як 企祝 qǐzhù / 企颂 qǐsòng / 请 qǐng «бажати». Окрему групу становлять і побажання в епістолярному стилі, адже в них, крім побажання, завжди виражається і повага до адресата, причому часто доволі гіперболізована. У такому разі можна опустити дієслово зі значенням побажання, і смисл речення від цього не зміниться. Наприклад: 祝您万事如意 zhù nín wàn shì rú yì / 事业有成 shìyè yǒu chéng / 事事如意 shìshì rúyì – «*бажаю Вам здійснення усіх бажань / професійних успіхів / удачі у всьому*».

З метою реалізації значення **прокльону** використовуються дієслова祝 zhù – «бажати», 诅咒 zǔzhòu / 咒 zhòu «проклинати». Наприклад,我诅咒你到恐怖的地方去!" wǒ zǔzhòu nǐ dào kǒngbù de dìfāng qù!" *Щоб ти крізь землю провалився!* Модальні дієслова необхідності 该 gāi «треба, бути зобов'язаним», 要yào – «хотіти, бажати» можуть також реалізувати значенням прокльону, коли далі йдеться про побажання негативного характеру, аналогічно до таких часток в українській мові, як «нехай», «бодай», «щоб». Наприклад, 你该死！nǐ gāi sǐ! – *Щоб ти вмер!* Спонукальні дієслова 让 ràng / 叫 jiào – «робити так, щоб...» також контекстуально можуть виконувати аналогічну функцію. Наприклад, 让你倒霉！ ràng nǐ dǎoméi! – Нехай тобі всячина! Насамкінець, є певні фразеологізми, що містять семантику прокльону, на зразок 促 死促灭 cù sǐ cù miè – *бодай ти пропадом пропав*, 绝子绝孙 jué zǐ jué sūn – *щоб в тебе ані сина, ані онука не було.*

Як було зазначено вище, значення оптативності ґрунтується на значенні волевиявлення, а отже, певною мірою пов'язане з семантикою імперативності. Натрапляємо на таку ситуацію, коли спонукальні дієслова й модальні дієслова на позначення необхідності контекстуально реалізують і значення оптативності. Значення бажання з елементами спонукання, яке передається в українській мові за допомогою частки «нехай», формального аналога якої немає в китайській мові, реалізується через спонукальні дієслова 让 ràng / 叫 jiào «допускати, дозволяти». Так семантика оптативності може бути реалізована, якщо в позиції підмета використовується слово, яке може позначати істоту або неістоту, або якщо присудок при підметі-імені позначає неінтенційну дію: 让高山低头， 叫河水让路。ràng gāo shān dī tóu, jiào héshuǐ ràng lù – *Нехай гори схиляться, нехай води розійдуться.*

За допомогою спонукальних дієслів 让ràng / 叫jiào також може виражатися бажання з інтенцією дозволу: мовець розуміє, що бажана ситуація вже існує, і погоджується на її продовження. Зазвичай така ситуація виявляється в діалогічному мовленні, коли репліці мовця передує репліка співрозмовника про ситуацію, що існує. Наприклад,

— 你孩子呢？ nǐ háizi ne? – *А де твій син?*

—在睡呢。要叫醒他吗？ zài shuì ne. yào jiàoxǐng tā ma? – *Він спить. Розбудити його?*

—不用，让他休息一会儿。 bú yòng, ràng tā xiūxi yíhuìr. – *Не треба, нехай він відпочине трошки.*

Спонукальні дієслова让ràng / 叫jiào також можуть виконувати функцію, подібну до функції українського сполучника «щоб» – виражати категоричне спонукання, зумовлене особистим бажанням мовця. Наприклад, 让他下星期把所有钱还给我。ràng tā xià xīngqí bǎ suǒyǒu qián huán gěi wǒ. – *Нехай він наступного тижня поверне мені усі гроші.*

Модальні дієслова необхідності 要 yào，得 děi，应该 yīnggāi іноді контекстуально можуть реалізовувати семантику

бажання, яке містить елементи наказу. Наприклад, 你们该按时到办公室，我们9点钟开会。nǐmen gāi ànshí dào bàngōngshì，wǒmen 9 diǎn zhōng kāi huì – *Щоб завтра всі вчасно прийшли до офісу, о 9-й ми розпочинаємо засідання.*

Прислівники 最好 zuì hǎo / 顶好 dǐng hǎo; 不妨 bù fáng / 无妨 wú fáng «краще б, бажано, щоб, не завадило» виступають показниками семантики бажання з елементами спонукання, можуть використовуватися як перед суб'єктом волевиявлення, так і після нього [16, с. 703]. Зазвичай це не наказ, а пом'якшена форма, завуальоване спонукання, порада: 我想，你顶好也点明了，你要什么。wǒ xiǎng, nǐ dǐng hǎo yě diǎn míngliǎo, nǐ yào shénme. *Мені здається, тобі б краще й самому розуміти, що тобі треба.* Таке бажання спрямоване на співрозмовника й містить елементи спонукання, адже сам мовець хоче, щоб певна ситуація відбулася і спонукає співрозмовника (частіше за все виражається займенниками другої особи) виконати його бажання.

Висновки. Отже, в результаті аналізу основних засобів реалізації категорії оптативності в сучасній китайській мові було встановлено, що центральними засобами вираження цієї семантики є модальні дієслова зі значення бажання, а також спеціальні умовні конструкції, як периферійні засоби було визначено дієслова з вербалізованим комплементом можливості, дієслова зі значенням побажання й прокльону, а також модальні дієслова необхідності, спонукальні дієслова й прислівники, які за певних контекстуальних умов можуть накладати на висловлення модальну рамку оптативності. У перспективі подальших досліджень – аналіз міжкатегорійних зв'язків у складі функціонально-семантичного поля модальності в сучасній китайській мові.

Література:

1. Любимова Ю.С. Функціонально-семантичне поле модальності в сучасній китайській мові : дис. … канд. філол. наук. Київ, 2017. 205 с.
2. Беляева Е.И. Функционально-семантические поля модальности в английском и русском языках. Воронеж : ИПЦ ВГУ, 1985. 180 с.
3. Люй Шу-сян. Очерк грамматики китайского языка. Часть первая. Категории. Москва : Наука, 1965. 349 с.
4. 赵元任．汉语口语语法．北京 ：商务印书馆．380 页.
5. 刘月华．实用现代汉语语法．北京 ：商务印书馆. 1005 页.
6. 邢福义．现代汉语．北京 ：高等教育出版社. 554 页.
7. Ханина О.В. Желание: когнитивно-функциональный портрет. *Вопросы языкознания.* № 4. Москва : Наука, 2004. С. 122—154.
8. Щербакова М. И. Лексико-грамматическая специфика оптативности в современном русском языке : дис. … канд. филол. наук. Москва, 2016. 372 с.
9. Адамсон И. Модальный смысл дезидеративности: от семантической зоны к семантической типологии высказываний : дис. … канд. филол. наук. Таллин, 2006. 131 с.
10. Теория функциональной грамматики. Темпоральность. Модальность / Под ред. А.В. Бондарко. Ленинград : Наука, 1990. 264 с.
11. Алтабаева Е.В. Категория оптативности в современном русском языке : автореф. дис. ... канд. филол. наук. Москва, 2003. 35 с.
12. Проблемы функциональной грамматики. Полевые структуры / [Бондарко А.В., Ахапкина Я.Э., Воейкова М.Д. и др.]; под ред. А.В. Бондарко. Санкт-Петербург : Наука, 2005. 478 с.
13. Шахматов А.А. Синтаксис русского языка. Москва : Эдиториал УРСС, 2001. 624 с.
14. Шведова Н.Ю. Русский язык. Избранные работы. Москва : Языки славянской культуры, 2005. 640 с.
15. Любимова Ю.С. Потенциальное наклонение глагола как доминанта субполя возможности в современном китайском языке. *Austrian journal of humanities and social sciences.* № 1-2 (January-February). Vienna : «East West», 2016. С. 35−38.
16. 吕叔湘．现代汉语八百词：增订．北京 ：商务印书館, 2016. 760页.

Liubymova Yu. Means of expression of the optativity category in modern Chinese

Summary. The article deals with the description of the means of expression of the category of optativity in modern Chinese. In order to thoroughly analyze the category of modality in the Chinese language, the category of optativity was chosen as the object of study, and such concepts as optativity and desiderativity have been characterized. It turned out that in order to distinguish the concepts of optativity and desiderativity, one should distinguish the speaker and the doer. In this way, optativity expresses the desire of the speaker, who does not coincide with the subject of action, and desiderativity expresses the desire of the doer. It has been determined that desiderativity is a real situation, while optativity as an unreal situation, and a part of the category of modality, and thus needs to be thoroughly analyzed. Due to the involvement of functional analysis, the multilevel means of expression of semantics of desire in modern Chinese have been identified, as well as the essence of the concept of optativity has been clarified, the concept of syntactic optative mood has been analyzed and features of its expression in Chinese have been identified. It has been determined that for the expression of this semantics in modern Chinese, modal verbs with the meaning of desire serve as the central means of the field of optativity, in addition, the semantics of optativity can be expressed in the sentence by the usage of special syntactic constructions, verbalized complements of possibility, moreover, under certain contextual conditions – by means of imperative verbs and modal verbs with the meaning of necessity. The semantic and functional features of the verbs with the meaning of desire, the specifics of their use in speech were highlighted. In addition, the peculiarities of the use of the modal verbs of necessity, as well as the imperative verbs as situational indicators of optativity in modern Chinese were characterized. Moreover, the specifics of the communicative situation and contextual conditions were highlighted as important components of the formation of a modal framework in expression in modern Chinese.

Key words: Chinese, modality, optativity, functional analysis.